

อำนาจชุมชนกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว
ตามวิถีชุมชนในเขตบึงละหาน อำเภोजตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

Community Power and People's Participation in Tourism Management According to the
way of life of the Community in Bueng Lahan Area Chaturat District Chaiyaphum Province.

ไพฑูรย์ มาเมือง

Phaitoon Mamuang

อาจารย์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ

Lecturer from Faculty of Political Science Mahachulalongkornrajavidyalaya University Chaiyaphum Buddhist College

Corresponding Author Email: phaitoonood63@gmail.com

Received: 17 June 2022

Revised: 19 July 2022

Accepted: 21 July 2022

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวตามวิถีชุมชนในเขตบึงละหาน อำเภोजตุรัส จังหวัดชัยภูมิ 2. เพื่อศึกษาอำนาจชุมชนกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวตามวิถีชุมชนในเขตบึงละหาน อำเภोजตุรัส จังหวัดชัยภูมิ และ 3. เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้หลักสารานุกรมเป็นแนวทางส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวตามวิถีชุมชนในเขตบึงละหาน อำเภोजตุรัส จังหวัดชัยภูมิ เป็นการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มีเครื่องมือวิจัย คือ จากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ โดยมีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน ที่มาจากการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโรยามาเน (1973) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 และทำการสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก และกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 รูป/คน ที่มาจากการเลือกแบบเจาะจง แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์แบบเชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวตามวิถีชุมชนในเขตบึงละหาน อำเภोजตุรัส จังหวัดชัยภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.79$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านมีส่วนร่วมในการวางแผน ($\bar{x} = 4.06$) ด้านมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ($\bar{x} = 3.83$) ด้านมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ/ดำเนินการ ($\bar{x} = 3.69$) และด้านมีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์ ($\bar{x} = 3.57$) ตามลำดับ 2) อำนาจชุมชนกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวตามวิถีชุมชนในเขตบึงละหาน อำเภोजตุรัส จังหวัดชัยภูมิ คือ คนในชุมชนมีการรวมกลุ่ม เรียกว่า “ชุมชนเรือ” มีการหาปลาและสัตว์น้ำเลี้ยงชีพ ต่อมาเริ่มมีนักท่องเที่ยวเข้ามาจึงได้มีการริเริ่มให้มีการบริการลงเรือเพื่อชมทุ่งบัวแดงและชมนกตามเส้นทางธรรมชาติ และมีการบริหารจัดการกลุ่มร่วมกันเพื่อดำเนินการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวร่วมกัน และ 3) การประยุกต์ใช้หลักสารานุกรมเป็นแนวทางส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวตามวิถีชุมชนในเขตบึงละหาน อำเภोजตุรัส จังหวัดชัยภูมิ ได้แก่ ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แนะนำให้ความรู้ในการบริหารจัดการกลุ่มต่าง ๆ ใช้ความคิดสร้างสรรค์ มีความยืดหยุ่นแถมใสมีการประสานงานที่ดีระหว่างชุมชน มีการจัดสรรผลประโยชน์รักษาภูมิลักษณ์และแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างสันติวิธี

คำสำคัญ: อำนาจชุมชน, การมีส่วนร่วมของประชาชน, หลักสารานุกรม

Abstract

This research consists purposes were 1. to study people's opinions on the process of people's participation in community-based tourism attractions management in Bueng Lahan District Chaturat District Chaiyaphum Province 2. to study community power and people's participation in community tourism management in Bueng Lahan District Chaturat District Chaiyaphum Province and 3. to study the application of the Saranee Dharma principle as a guideline to promote the process of public participation in community-based tourism tourism management in Bueng Lahan district Chaturat district Chaiyaphum province. is a Mixed Methods research between quantitative and qualitative research There are research tools such as questionnaires and interview. A sample of 400 people was obtained from the sample size calculation using Taro Yamane's formula (1973) at an error of 0.05 and a convenient random sampling was performed. and a target group of 30 person from a specific selection the data collected from the questionnaire were analyzed using descriptive statistics consisting of percentage, mean, standard deviation. and the information gathered from interview forms and related documents were then content analysis. The results showed that 1) The level of people's opinion towards the process of people's participation in community-based tourism tourism management in Bueng Lahan District Chaturat District Chaiyaphum Province Overall, it was at a high level ($\bar{x}=3.79$) and when considering each aspect, it was found that it was at a high level in all aspects. In order of averages from highest to lowest, they were participation in planning ($\bar{x}=4.06$), participation in monitoring ($\bar{x}=3.83$), participation in action/operation ($\bar{x}=3.69$), and Participation in the allocation of benefits ($\bar{x}=3.57$) respectively 2) Community power and people's participation in the management of tourism sites according to the community way in Bueng Lahan District Chaturat District Chaiyaphum Province, is, people in the community have gathered together, called that the "boat community" has fish and marine life for a living Later, tourists began to come in, so it was initiated to provide a boat service to see the red lotus fields and bird watching along the nature path and have group management together and 3) The application of the Saranee Dharma principle as a guideline to promote the process of people's participation in tourism management according to the community way in Bueng Lahan District Chaturat District Chaiyaphum Province including helping each other. Introduce knowledge in managing different groups be creative have a smile There is good coordination between communities Allocate benefits, maintain rules and solve problems peacefully.

Keywords: Community Power, People's Participation, Saranee Dharma

บทนำ

การจัดระเบียบบริหารราชการไทยในปัจจุบันนั้นเป็นไปตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดินไทย ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2550 โดยจัดระเบียบบริหารราชการออกเป็น 3 ส่วน คือ (1) การจัดระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง (2) การจัดระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค (3) การจัดระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งในการจัดระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง ได้แก่ สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงหรือทบวง ซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากระทรวง ทบวง

ซึ่งสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีหรือกระทรวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ซึ่งสังกัดหรือไม่สังกัด สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงหรือทบวง (สุตากรณ์ อรุณดี, 2558, น.275) ปัจจุบันประเทศไทยมีกระทรวงหรือเทียบเท่าจำนวนทั้งสิ้น 20 กระทรวง ประกอบด้วย สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงการคลัง กระทรวงกลาโหม กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงคมนาคม กระทรวงพลังงาน กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม กระทรวงแรงงาน กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงการอุดมศึกษา (วิกิพีเดีย, 2565) ทั้งนี้ การพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ จะมีการจัดสรรงบประมาณตามบทบาทหน้าที่ของกระทรวงต่าง ๆ ที่ต้องรับผิดชอบ ภายใต้นโยบายรัฐบาล แผนพัฒนาประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง แต่อย่างไรก็ตาม ถึงแม้บทบาทหน้าที่ของแต่ละกระทรวง ทบวง กรมและหน่วยงาน มีความแตกต่างกัน แต่ยังมีความเกี่ยวข้องและจุดมุ่งหมายในการดำเนินงานตามภารกิจเพื่อให้มีการจัดบริการสาธารณะให้เกิดประโยชน์ต่อคนในประเทศชาติเช่นเดียวกัน ก่อให้เกิดการพัฒนาประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เพื่อให้การพัฒนาเกิดความยั่งยืน และประชาชนมีความสุข ส่วนการจัดระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค เป็นไปตามหลักการแบ่งอำนาจปกครอง สามารถแยกย่อยออกได้อีกเป็นจังหวัด อำเภอ กิ่งอำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน ส่วนการจัดระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัดตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เป็นราชการส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 และเมืองพัทยา เป็นราชการส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2542 ซึ่งพัฒนาการของการปกครองท้องถิ่นของไทย เริ่มเกิดขึ้นตั้งแต่การปฏิรูประบบราชการในสมัยรัชกาลที่ 5 และขณะนี้ได้มีการปรับปรุงพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 โดยกำหนดให้มีพื้นที่รับผิดชอบครอบคลุมพื้นที่รับผิดชอบของ อบต. ด้วย แต่ให้อำนาจมีหน้าที่ดำเนินการในกิจการที่ อบตดำเนินการไม่ได้ หรือต้องประสานงานร่วมกันระหว่าง อบต. หลายแห่ง เป็นต้น การปกครองท้องถิ่นเป็นไปตามแนวคิดว่าการกระจายอำนาจทำให้ปัจจุบันประเทศไทยจึงมีรูปแบบการปกครองท้องถิ่น ทั้งหมด 5 รูปแบบ คือ (1) กรุงเทพมหานคร (2) เมืองพัทยา (3) เทศบาล (แยกเป็นเทศบาลนคร เทศบาลเมือง และเทศบาลตำบล) (4) องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) (5) องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) (สุตากรณ์ อรุณดี, 2558, น.304-305)

เมื่อกล่าวถึงการปกครองส่วนท้องถิ่น ประการสำคัญซึ่งนับเป็นหัวใจหลักนั้นจำเป็นจะต้องมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อเข้ามามีบทบาทในการบริหารจัดการท้องถิ่นตามแนวนโยบายการกระจายอำนาจ เนื่องจากการที่ท้องถิ่นจะพัฒนาไปในทิศทางใดนั้น ควรคำนึงถึงปัจจัยพื้นฐาน ศักยภาพชุมชน วิถีชีวิตความเป็นอยู่ ซึ่งชุมชนแต่ละแห่งย่อมมีบริบทพื้นที่ที่แตกต่างกันไป การกำหนดนโยบายการพัฒนาหรือทิศทางการพัฒนาจึงจำเป็นต้องส่งเสริมให้ประชาชนเข้าใจบริบทในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาในพื้นที่บึงละหาน อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งเป็นแหล่งน้ำธรรมชาติ มีเนื้อที่ครอบคลุม 4 ตำบลในเขตอำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ ประกอบด้วย ตำบลละหาน ตำบลบ้านกอก ตำบลหนองบัวใหญ่ และตำบลหนองบัวบาน เป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติอันอุดมสมบูรณ์ มีทัศนียภาพที่สวยงาม มีความหลากหลายทางชีวภาพ และยังเป็นแหล่งน้ำที่ชาวบ้านในพื้นที่ใช้ทำการประมงเพื่อเป็นอาหารและสร้างรายได้เสริมให้แก่ครอบครัว ปัจจุบัน บึงละหานได้ถูกพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางน้ำที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งของจังหวัดชัยภูมิ มีนักท่องเที่ยวทั้งในจังหวัดและนอกจังหวัดชัยภูมิให้ความสนใจเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติเป็นจำนวนมาก นอกจากนั้น บึงละหานยังเป็นพื้นที่ที่น่าสนใจในด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน มีสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติที่มีความอุดมสมบูรณ์ ลักษณะการรวมกลุ่มอาชีพที่มีความเป็นอัตลักษณ์ เช่น การมีจุดจำหน่ายสินค้าชุมชน แหล่งท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ เป็นต้น อีกทั้ง บริบทพื้นที่ยังคงเป็นชุมชนที่มีลักษณะชุมชนชนบทโดยยังคงความเป็นวิถีชุมชน

ดั้งเดิม และมีการจัดการชุมชนท้องถิ่นจากการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวบึงละหาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ นอกจากนั้น การนำหลักธรรมเพื่อเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวในการอยู่ร่วมกันของคนในชุมชน โดยนำหลักสารานีธรรม 6 ซึ่งเป็นธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความให้ระลึกถึง, ธรรมเป็นเหตุที่ ระลึกถึงกัน, หลักการอยู่ร่วมกัน สารานีธรรม 6 คือ 1. เมตตาการุณยธรรม คือ ช่วยเหลือกิจธุระของผู้ร่วมคณะด้วยความเต็มใจ แสดงกิริยาอาการสุภาพ เคารพนับถือกัน ทั้งต่อ หน้าและลับหลัง 2. เมตตา วชิกรรม คือ ช่วยบอกแจ้งสิ่งที่ประโยชน์สั่งสอน แนะนำตักเตือนด้วยความหวังดีกล่าววาจาสุภาพ แสดงความ เคารพนับถือกัน ทั้งต่อหน้าและลับหลัง 3. เมตตาโมกขกรรม คือ ตั้งจิตปรารถนาดีคิดทำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่กัน มองกันในแง่ดีมีหน้าตายิ้มแย้ม แจ่มใสต่อกัน 4. สารานโคสัคคิของสิ่งใดมาก็แบ่งปันกัน คือ เมื่อได้สิ่งใดมาโดยชอบธรรมแม้เป็นของเล็กน้อย ก็ไม่หวงไว้ผู้เดียว นำมาแบ่งปันเฉลี่ยแจกจ่ายให้ได้มีส่วนร่วมใช้สอยบริโภคทั่วกัน 5. สีสสามัญญตา คือ มีความประพฤติสุจริตดีงาม ถูกต้องตาม ระเบียบวินัย ไม่ทำตนให้เป็นที่น่ารังเกียจของหมู่คณะ 6. ทิฏฐิสามัญญตา คือ มีความเห็นชอบร่วมกัน ในข้อที่เป็นหลักการสำคัญที่ จะนำไปสู่ความหลุดพ้น ล้นทุกข์ หรือขจัดปัญหา (พระใบฎีกาสุพจน์ ตปสีโล, 2556)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้มีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องอำนาจชุมชนกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวตาม วิถีชุมชนในเขตบึงละหาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ เพื่อให้ทราบถึงอำนาจชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการ แหล่งท่องเที่ยวตามวิถีชุมชน และการประยุกต์ใช้หลักสารานีธรรมเป็นแนวทางส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนใน การจัดการแหล่งท่องเที่ยวตามวิถีชุมชนในเขตบึงละหาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ และผลการวิจัยสามารถเป็นข้อมูลในการที่จะ พัฒนาท้องถิ่นของผู้สนใจและผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวตามวิถีชุมชน ในเขตบึงละหาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อศึกษาอำนาจชุมชนกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวตามวิถีชุมชนในเขตบึงละหาน อำเภอ จัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ
3. เพื่อการประยุกต์ใช้หลักสารานีธรรมเป็นแนวทางส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่ง ท่องเที่ยวตามวิถีชุมชนในเขตบึงละหาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed methods) ระหว่างวิจัยเชิงปริมาณและวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวิธีการ ดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มเป้าหมาย

1.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนซึ่งเป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนครัวเรือน และมีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์เป็นผู้มี สิทธิเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 383,882 คน จาก 383,882 ครัวเรือน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนซึ่งเป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนครัวเรือน และมีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์เป็นผู้ มีสิทธิเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 400 คน ที่มาจากการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร ยามา เน่ (1973) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 และจะทำการสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenience Sampling)

1.3 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ จำนวน 30 คน ที่มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบริบทพื้นที่ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชุมชนท้องถิ่น ประกอบด้วย 1) ฝ่ายข้าราชการการเมือง/ข้าราชการประจำ

จำนวน 10 คน 2) ฝ่ายผู้นำชุมชนท้องถิ่นและท้องที่ จำนวน 10 คน และ 3) ประธานชุมชน/ตัวแทนชุมชน/ปราชญ์ชาวบ้าน จำนวน 10 คน

2. เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์ (Interview) ประกอบด้วย 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่ 2 อำนาจชุมชนต่อกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ก่อให้เกิดชุมชนเข้มแข็งอันจะนำไปสู่การจัดการชุมชนอย่างยั่งยืน และตอนที่ 3 การประยุกต์ใช้หลักสารัตถะเป็นแนวทางส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวตามวิถีชุมชนในเขตบึงละหาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open Ended) และ 2) แบบสอบถาม (Questionnaire) ประกอบด้วย ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจ ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของประชาชนต่อกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวตามวิถีชุมชนในเขตบึงละหาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open Ended) ตลอดจน ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาหาคุณภาพภาพของเครื่องมือ ได้แก่ นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาโดยหาค่าความสอดคล้องของวัตถุประสงคกับข้อคำถาม (Index of Item-Objective Congruence: IOC) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543, น.249) พบว่ามีค่า IOC เท่ากับ 0.67-1.00 และ 3) การทดลองใช้เครื่องมือกับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด ซึ่งผลการประเมินมีอำนาจจำแนกระหว่าง 0.24-0.79 และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีของ Cronbach (1951, p.274; อ่างในบุญชม ศรีสะอาด, 2558) ซึ่งผลการประเมินค่าความเชื่อมั่นมีค่าความเชื่อมั่น 0.95

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และการใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง และ 2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมเอกสารต่าง ๆ (Document Research) อาทิ หนังสือ ตำรา เอกสารวิชาการ งานวิจัย และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญและการรวบรวมเอกสารต่าง ๆ มาวิเคราะห์ในเชิงเนื้อหา (Content Analysis) และ 2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการแจกแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์และได้จากการสัมภาษณ์วิเคราะห์การสร้างสรรค์รูปแบบอุปนัย (Inductive Approach) และการตีความ (Interpretation)

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องอำนาจชุมชนกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวตามวิถีชุมชนในเขตบึงละหาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ สามารถจำแนกผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวตามวิถีชุมชนในเขตบึงละหาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

ผลการวิจัยพบว่า สามารถจำแนกผลการวิจัยได้ ดังนี้

1.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 400 คน ส่วนใหญ่เป็นชาย จำนวน 219 คน (ร้อยละ 54.80) ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 179 คน (ร้อยละ 44.80) ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน

234 คน (ร้อยละ 58.50) ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว จำนวน 194 คน (ร้อยละ 48.50) และส่วนใหญ่ส่วนใหญ่มียุติรายได้ 10,001-15,000 บาท จำนวน 156 คน (ร้อยละ 39.00)

1.2 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวตามวิถีชุมชนในเขตบึงละหาน อำเภोजัตร์ส จังหวัดชัยภูมิ พบว่า ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวตามวิถีชุมชนในเขตบึงละหาน อำเภोजัตร์ส จังหวัดชัยภูมิ โดยรวมและแยกเป็นรายด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.79$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านมีส่วนร่วมในการวางแผน ($\bar{x} = 4.06$) ด้านมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ($\bar{x} = 3.83$) ด้านมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ/ดำเนินการ ($\bar{x} = 3.69$) และด้านมีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์ ($\bar{x} = 3.57$) ตามลำดับ และเมื่อแยกเป็นรายด้านและรายข้อ สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1) ด้านมีส่วนร่วมในการวางแผน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.06$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ข้อ 4 ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดทำงบประมาณในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวบึงละหาน ($\bar{x} = 4.42$) ข้อ 1 ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวบึงละหาน ($\bar{x} = 4.41$) ข้อ 3 ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดแนวทางในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวบึงละหาน ($\bar{x} = 4.39$) ข้อ 2 ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวบึงละหาน ($\bar{x} = 4.31$) ข้อ 6 ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวบึงละหาน ($\bar{x} = 3.80$) ข้อ 5 ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนในการใช้จ่ายงบประมาณในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวบึงละหาน ($\bar{x} = 3.79$) ข้อ 7 ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนร่วมกับหน่วยงานอื่นเพื่อดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวบึงละหาน ($\bar{x} = 3.55$) ตามลำดับ

2) ด้านมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ/ดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.69$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 6 ข้อ เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ข้อ 2 ประชาชนมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังดูแลความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยวบึงละหาน ($\bar{x} = 4.16$) ข้อ 3 ประชาชนได้เข้าร่วมในการบริหารจัดการสถานที่ท่องเที่ยว ($\bar{x} = 3.83$) ข้อ 4 ประชาชนมีส่วนร่วมในการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิถีชุมชน ($\bar{x} = 3.81$) ข้อ 1 ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวบึงละหาน ($\bar{x} = 3.55$) ข้อ 5 ประชาชนมีส่วนร่วมในการกิจกรรมบำเพ็ญสาธารณะประโยชน์ของชุมชนอยู่เสมอ ($\bar{x} = 3.53$) ข้อ 6 ประชาชนมีส่วนร่วมในการเป็นอาสาสมัครในสถานที่ท่องเที่ยว ($\bar{x} = 3.51$) และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ ได้แก่ ข้อ 7 ประชาชนมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการดำเนินงานของชุมชน ($\bar{x} = 3.42$) ตามลำดับ

3) ด้านมีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.57$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 6 ข้อ เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ข้อ 5 ประชาชนได้รับการส่งเสริมวิถีชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{x} = 3.79$) ข้อ 4 ประชาชนได้รับการยอมรับจากชุมชนเพื่อร่วมกันพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบึงละหาน ($\bar{x} = 3.60$) ข้อ 1 ประชาชนได้รับความสะดวกในด้านการคมนาคมและสาธารณูปโภคในสถานที่ท่องเที่ยวอย่างทั่วถึง ($\bar{x} = 3.57$) ข้อ 2 ประชาชนได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น ($\bar{x} = 3.54$) ข้อ 6 ประชาชนได้รับการส่งเสริมสนับสนุนการรวมกลุ่มสินค้าชุมชนและการบริการเพื่อการท่องเที่ยว ($\bar{x} = 3.53$) ข้อ 3 ประชาชนมีรายได้จากแหล่งท่องเที่ยวบึงละหาน ($\bar{x} = 3.52$) และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ ได้แก่ ข้อ 7 ประชาชนได้รับการส่งเสริมให้มืออาชีพเสริมเพิ่มรายได้มากขึ้น ($\bar{x} = 3.48$) ตามลำดับ

4) ด้านมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.83$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ข้อ 2 ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางในการดำเนินกิจกรรม

ต่าง ๆ ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวบึงละหาน ($\bar{x} = 4.03$) ข้อ 6 ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวบึงละหาน ($\bar{x} = 3.99$) ข้อ 3 ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดแนวทางในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวบึงละหาน ($\bar{x} = 3.90$) ข้อ 1 ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวบึงละหาน ($\bar{x} = 3.81$) ข้อ 7 ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนร่วมกับหน่วยงานอื่นเพื่อดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวบึงละหาน ($\bar{x} = 3.77$) ข้อ 5 ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนในการใช้จ่ายงบประมาณในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวบึงละหาน ($\bar{x} = 3.69$) ข้อ 4 ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดทำงบประมาณในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวบึงละหาน ($\bar{x} = 3.59$) ตามลำดับ

2. การศึกษาอำนาจชุมชนกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวตามวิถีชุมชนในเขตบึงละหาน อำเภोजตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

ผลการวิจัยพบว่า ความเป็นมาแหล่งท่องเที่ยวทุ่งบัวแดง เป็นชุมชนที่เริ่มผู้คนอพยพมาทำการประมง หาปลาเป็นอาชีพ เนื่องจากเป็นพื้นที่เป็นบึงขนาดใหญ่ มีการรวมกลุ่ม เรียกว่า “ชุมชนเรือ” มีการหาปลาและสัตว์น้ำเลี้ยงชีพ ต่อมาเริ่มมีนักท่องเที่ยวเข้ามาจึงได้มีการริเริ่มให้มีการบริการลงเรือเพื่อชมทุ่งบัวแดงและชมนกตามเส้นทางธรรมชาติ และมีการบริหารจัดการกลุ่มร่วมกัน การบริหารจัดการกลุ่ม/องค์กรสถานที่ท่องเที่ยวทุ่งบัวแดง มีการจัดตั้งกลุ่มรูปแบบของคณะกรรมการจากคนในชุมชน เพื่อดำเนินการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวร่วมกัน โดยการจัดประชุมจำหน่ายสินค้าและจัดสรรรายได้กลุ่มต่าง ๆ ซึ่งมีกลุ่มอาชีพต่าง ๆ เข้ามาร่วมจำหน่ายสินค้าชุมชน ประกอบด้วย กลุ่มจักสาน กลุ่มทำขนมข้าวเกรียบ กลุ่มผู้ปลูกหอมแดง กลุ่มผู้ปลูกกระเทียม กลุ่มข้าวปลอดสารพิษ กลุ่มผู้ผลิตชา กลุ่มทอเสื่อ กลุ่มแปรรูปปลา กลุ่มขนมนางเล็ด กลุ่มเรือหาปลา การมีส่วนร่วมระหว่างหน่วยงานและชุมชน ภาครัฐได้มีการเข้าร่วมในการสนับสนุน ประกอบด้วย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การท่องเที่ยว หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในการร่วมดำเนินงานแหล่งท่องเที่ยวตามวิถีชุมชนในเขตบึงละหาน อำเภोजตุรัส จังหวัดชัยภูมิ โดยการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในแหล่งท่องเที่ยว ให้คำแนะนำในการจัดการกลุ่มอาชีพ ตลอดจน รูปแบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ล่องเรือชมทุ่งบัวแดง ล่องเรือชมชนิดต่าง ๆ ที่อาศัยในบึงละหาน เปิดสะพานไม้ชมทุ่งบัวแดง จำหน่ายสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชนจากกลุ่มอาชีพในชุมชนและการบริหารจัดการรายได้จากการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

3. การประยุกต์ใช้หลักสารานุกรมเป็นแนวทางส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวตามวิถีชุมชนในเขตบึงละหาน อำเภोजตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาการประยุกต์ใช้หลักสารานุกรมเป็นแนวทางส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ก่อให้เกิดชุมชนเข้มแข็งอันจะนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย 1) เมตตากรรมมีการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน ร่วมกันดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความเสียสละและทุ่มเทในการทำงาน 2) เมตตาวิกรรมแนะนำให้มีความรู้ในการบริหารจัดการกลุ่มต่าง ๆ ชี้แจงการดำเนินงานกลุ่มเพื่อความเข้าใจกัน ชี้แจงการใช้จ่ายงบประมาณต่าง ๆ ด้วยความซื่อสัตย์ 3) เมตตาโมกรรม มีการดำเนินงานโดยมีการใช้ความคิดสร้างสรรค์ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินงาน มีความยิ้มแย้มแจ่มใสร่วมใจกัน และมีการประสานงานที่ดีระหว่างชุมชน 4) สาธารณโภคี มีการจัดสรรผลประโยชน์รายได้อย่างยุติธรรม มีการทำงานที่โปร่งใส 5) สีลสามัญญตา รักษากฎระเบียบ กติกาในการอยู่ร่วมกัน เคารพให้เกียรติซึ่งกันและกัน วางตัวให้เหมาะสมถูกกาลเทศะ 6) ทิฏฐิสามัญญตา ปรัชญาหรือกันในการดำเนินงานอยู่เสมอ ยอมรับและรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันและช่วยกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างสันติวิธีร่วมกัน

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องอำนาจชุมชนกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวตามวิถีชุมชนในเขตบึงละหาน อำเภोजัตร์ส จังหวัดชัยภูมิ สามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวตามวิถีชุมชนในเขตบึงละหาน อำเภोजัตร์ส จังหวัดชัยภูมิ พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวตามวิถีชุมชนในเขตบึงละหาน อำเภोजัตร์ส จังหวัดชัยภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.79$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านมีส่วนร่วมในการวางแผน ($\bar{x} = 4.06$) ด้านมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ($\bar{x} = 3.83$) ด้านมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ/ดำเนินการ ($\bar{x} = 3.69$) และด้านมีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์ ($\bar{x} = 3.57$) ตามลำดับ

2. เพื่อศึกษาอำนาจชุมชนกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวตามวิถีชุมชนในเขตบึงละหาน อำเภोजัตร์ส จังหวัดชัยภูมิ พบว่า อำนาจชุมชนกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวตามวิถีชุมชนในเขตบึงละหาน อำเภोजัตร์ส จังหวัดชัยภูมิ สรุปผลการวิจัย พบว่า คนในชุมชนเป็นผู้พยามหาทำการประมง หาปลาเป็นอาชีพ เนื่องจากเป็นพื้นที่เป็นบึงขนาดใหญ่ มีการรวมกลุ่ม เรียกว่า “ชุมชนเรือ” มีการหาปลาและสัตว์น้ำเลี้ยงชีพ ต่อมาเริ่มมีนักท่องเที่ยวเข้ามาจึงได้มีการริเริ่มให้มีการบริการลงเรือเพื่อชมทุ่งบัวแดงและชมนกตามเส้นทางธรรมชาติ และมีการบริหารจัดการกลุ่มร่วมกัน มีการจัดตั้งกลุ่มรูปแบบของคณะกรรมการจากคนในชุมชน เพื่อดำเนินการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวร่วมกัน มีกลุ่มอาชีพต่าง ๆ เข้ามาร่วมจำหน่ายสินค้าชุมชน มีส่วนร่วมระหว่างหน่วยงานและชุมชน อีกทั้ง ภาครัฐได้มีการเข้าร่วมในการสนับสนุนในการดำเนินงานแหล่งท่องเที่ยวตามวิถีชุมชน มีรูปแบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยว โดยล่องเรือชมทุ่งบัวแดง ล่องเรือชมนกชนิดต่าง ๆ ที่อาศัยในบึงละหาน เปิดสะพานไม้ชมทุ่งบัวแดง จำหน่ายสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชนจากกลุ่มอาชีพในชุมชน และการบริหารจัดการรายได้จากการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

3. เพื่อการประยุกต์ใช้หลักสราณียธรรมเป็นแนวทางส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวตามวิถีชุมชนในเขตบึงละหาน อำเภोजัตร์ส จังหวัดชัยภูมิ พบว่า การประยุกต์ใช้หลักสราณียธรรมเป็นแนวทางส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ก่อให้เกิดชุมชนเข้มแข็งอันจะนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ได้แก่ 1) เมตตา ภาวกรรม มีการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน ร่วมกันดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความเสียสละและทุ่มเทในการทำงาน 2) เมตตาวิกรรมแนะนำให้มีความรู้ในการบริหารจัดการกลุ่มต่าง ๆ ชี้แจงการดำเนินงานกลุ่มเพื่อความเข้าใจกัน ชี้แจงการใช้จ่ายงบประมาณต่าง ๆ ด้วยความซื่อสัตย์ 3) เมตตาโมกรรม มีการดำเนินงานโดยมีการใช้ความคิดสร้างสรรค์ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินงาน มีความยิ้มแย้มแจ่มใสร่วมใจกัน และมีการประสานงานที่ดีระหว่างชุมชน 4) สาราณโกศ มีการจัดสรรผลประโยชน์รายได้อย่างยุติธรรม มีการทำงานที่โปร่งใส 5) สีสสามัญญา รักษากฎระเบียบ กติกาในการอยู่ร่วมกัน เคารพให้เกียรติซึ่งกันและกัน วางตัวให้เหมาะสมถูกกาลเทศะ 6) ทิฏฐิสามัญญา ปรัชญาหรือกันในการดำเนินงาน อยู่เสมอ ยอมรับและรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันและช่วยกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างสันติวิธีร่วมกัน

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่องอำนาจชุมชนกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวตามวิถีชุมชนในเขตบึงละหาน อำเภोजัตร์ส จังหวัดชัยภูมิ สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

คนในชุมชนเป็นผู้เป็นผู้ริเริ่มแนวคิดในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวจากศักยภาพชุมชนที่มีอยู่ อีกทั้ง อาศัยความร่วมมือในการจัดการชุมชน โดยการมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมและร่วมกันตั้งแต่การวางแผน การร่วมรับประโยชน์ ร่วมดำเนินการและร่วมกัน

ประเมินผล จนก่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันในการดำเนินการจนเกิดความเข้มแข็งชุมชนได้ สอดคล้องกับพระใบฎีกาสุพจน์ ตปสีโล (2556) ซึ่งได้ศึกษากระบวนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมขององค์กรชุมชนในจังหวัด อุบลราชธานี มีวัตถุประสงค์ประกอบด้วยการศึกษาถึงกระบวนการจัดการการมีส่วนร่วมและเสนอแนวทางการจัดการในการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของวัฒนธรรมองค์กรชุมชนท้องถิ่น ในจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า กระบวนการจัดการใน องค์กรชุมชน คือ การมีส่วนร่วมในการทำงาน การยึดมั่นในอุดมการณ์ การวางแผนการทำงาน การเปิดโอกาสในการแสดงความคิดเห็น การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน การถ่ายทอดแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการทำงาน ลักษณะการมีส่วนร่วมได้แก่ การพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น การเรียนรู้จากประสบการณ์กับกลุ่มต่าง ๆ รวมทั้งร่วมกันหาทางออกในการจัดการกับปัญหาด้วยความ เข้าใจในระบบนิเวศแนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรชุมชนท้องถิ่น ในจังหวัดอุบลราชธานี คือ การทำงานเป็นทีม ความคิดสร้างสรรค์ เพิ่มศักยภาพสมาชิกในองค์กรเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานภายในองค์กรการเรียนรู้และการเปิดรับ วัฒนธรรม องค์กรการเสริมแรงพฤติกรรมซึ่งจะเป็นการแก้ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและการจัดการสิ่งแวดล้อมในจังหวัดอุบลราชธานีได้อย่าง ยั่งยืนสืบไป

ตลอดจน องค์ความรู้ใหม่ของการวิจัยเรื่องนี้ คือ อำนาจชุมชนเกิดขึ้นจากการที่ชุมชนมีการอยู่ร่วมกันด้วยความสามัคคี การ ดำเนินกิจการใด ๆ ในชุมชน มีการร่วมมือกันอีกทั้งอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการชุมชนร่วมกัน ดังเช่นการจัดการ แหล่งท่องเที่ยวทุ่งบัวแดงตามวิถีชุมชนในเขตบึงละหาน อำเภोजตุรัส จังหวัดชัยภูมิ มีการบริหารจัดการกลุ่มโดยมีการจัดตั้งกลุ่ม รูปแบบของคณะกรรมการจากคนในชุมชน เพื่อดำเนินการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวร่วมกัน มีการจัดรูปแบบการจัดการแหล่ง ท่องเที่ยว ตลอดจนการบริหารจัดการรายได้จากการจัดการแหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้ การประยุกต์ใช้หลักสารณียธรรมเป็น แนวทางส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนนับว่าเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการประสานความร่วมมือและก่อให้เกิดความ สามัคคีและสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1.1 ควรมีการส่งเสริมในด้านการบริหารจัดการกลุ่ม โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้ามาช่วยให้คำแนะนำ
- 1.2 ควรมีการสนับสนุนกลุ่มอาชีพของประชาชนเพื่อให้ประชาชนเพิ่มรายได้มากขึ้น
- 1.3 ควรมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสำรวจข้อมูลชนิดต่าง ๆ เพื่อจัดเป็นแหล่งเรียนรู้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรมีการวิจัยเรื่องแนวทางการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวตามวิถี ชุมชนในเขตบึงละหาน อำเภोजตุรัส จังหวัดชัยภูมิ
- 2.2 ควรมีการวิจัยเรื่องปฏิสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างภาครัฐกับชุมชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวตามวิถีชุมชนในเขตบึง ละหาน อำเภोजตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัย ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้งที่ตรวจเครื่องมือวิจัยและผู้ทรงคุณวุฒิในการเข้าร่วมสนทนากลุ่ม ตลอดจน ผู้ตอบ แบบสอบถามและผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากการสัมภาษณ์ ตลอดจน ผู้ให้คำปรึกษา แนะนำ และตรวจแก้ไข จนทำให้งานวิจัยสำเร็จ ลุล่วงไปด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- พระใบฎีกาสุพจน์ ตปสีโล. (2556). *กระบวนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมขององค์กรชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานี*. (รายงานการวิจัย). อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี
- ราชกิจจานุเบกษา. (2540). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540*. เล่ม 114 ตอนที่ 55 ก. 11 ตุลาคม 2540
- _____. (2550). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550*. เล่ม 124 ตอนที่ 47 ก. 24 สิงหาคม 2550
- _____. (2550). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560*. เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก. 6 เมษายน 2560
- วุฒิสาร ตันไชย. (2557). *การกระจายอำนาจและประชาธิปไตยของไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า
- วิกิพีเดีย. (2565). *กระทรวงในประเทศไทย*. สืบค้นเมื่อ 4 กุมภาพันธ์ 2565, จาก www.th.m.wikipedia.org
- สุตาภรณ์ อรุณดี. (2558). *การเมืองการปกครองไทย*. ฝ่ายธุรกิจมัลติมีเดียเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
- อรทัย ก๊กผล. (2550). *การบริหารจัดการการมีส่วนร่วมของประชาชน*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา